

Kertomusluonnoksesta annetut lausunnot

Työnjaon kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa (1/2016) 360/54/2013

Sosiaali- ja terveysministeriö, 11.12.2015.

11.12.2015

Valtiontalouden tarkastusvirasto
Tuloksellisuustarkastus@vtv.fi

Viite Lausuntopyyntöne 12.11.2015

LAUSUNTO TARKASTUSKERTOMUSLUONNOKSESTA

Valtiontalouden tarkastusvirasto on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa tarkastuskertomusluonnoksesta, joka koskee työnjaon kehittämistä sosiaali- ja terveydenhuollossa. Tarkastuksen tavoitteena oli selvittää, onko sosiaali- ja terveysministeriö edesauttanut työnjaon kehittämistä.

Tarkastuskertomuksessa todetaan, että sosiaali- ja terveysministeriö on edistänyt työjaon kehittämistä säädös- ja informaatio-ohjauksella esimerkiksi antamalla suosituksia ja kohdentamalla Kaste- hankerahoitusta kunnille sekä uudistamalla lainsäädäntöä. Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että edellä esitetyt keinot ovat ministeriön pääasiallisia keinoja ohjata alan toimintaa. Sosiaali- ja terveysministeriö on hyvin tietoinen niistä pulmista, joita kunnilla on henkilöstön osaamisen kohdentamisessa ja työnjaon kehittämisessä. Kunnilla on kuitenkin oikeus itse päättää viimekädessä henkilöstön hankinnasta ja tehtävärakenteista.

Tarkastusviraston suositukset ovat oikeansuuntaisia. Sosiaali- ja terveysministeriö on tehnyt hyvin samanlaisia ehdotuksia toteutettavaksi Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisen -toimintaohjelman yhteydessä. Toimintaohjelma on vielä valmistelussa.

Lainsäädännön muutosten alueellisissa toimeenpanokoulutuksissa on käsitelty myös henkilöstön osaamisen hyödyntämistä eri tehtävissä aiempaa monipuolisemmin, mihin uudistetulla lainsäädännöllä on luotu perusteita. Palveluja koskevien lakien toimeenpanoa on ohjeistettu erilaisilla oppailla ja suosituksilla, joihin on sisältynyt myös henkilöstön työnjakoon liittyviä ehdotuksia. Kuntien suhtautuminen oppaisiin ja ohjeistuksiin on kuitenkin ollut ristiriitaista, toisaalta kunnat toivovat ohjausta ja toisaalta suosituksia on torjuttu normin kaltaisina vaatimuksina. Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä ottaa huomioon sosiaali- ja terveydenhuollon työnjakoa kehitettäessä, että paras näkemys henkilöstön järkevästä käytöstä on kussakin toimintayksikössä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on yhdessä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kanssa kehittänyt Kaste -hankkeiden ja muiden hankkeiden kehittämistä, juurruttamista ja levittämistä varten avoimen innovaatioyhteisön, INNO-kylän, jonka verkkopalvelu on maksuton ja kaikille avoin yhteisen kehittämisen ympäristö. Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan Kaste- hankkeiden merkitys työnjaon kehittämiseen on merkittävä, mutta vaikutukset tulevat esiin vasta muutaman seuraavan vuoden aikana.

Terveydenhuollossa on toimintatapoja kehitetty terveydenhuollon eri ammattiryhmien työnjakoa uudistamalla 2000-luvun alusta lähtien ja työnjaon kehittämistä on tuettu myös lakimuutoksilla. Esimerkiksi säännökset sairaanhoitajan rajatusta lääkkeenmääräämisestä sekä optikon ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan suuhygienistin pro auctore -lääkkeenmääräämisestä tulivat voimaan 1.7.2010 (L 433/2010). Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 7.5.2013 Rajatun lääkkeenmääräämisen asiantuntijatyöryhmän selvittämään sairaanhoitajan rajatun lääkkeenmääräämisen sekä optikon ja itsenäisenä ammatinharjoittajana toimivan suuhygienistin pro auctore -lääkkeenmääräämisen ja niiden edellyttämän koulutuksen toteu-

tumista ja arvioimaan niihin liittyviä kehittämistarpeita. Työryhmän toimikausi on 1.6.2013-31.12.2015. Terveydenhuollossa koko työyhteisön toimintaa ja tehtävien jakoa on kehitetty järjestämällä toiminta tarkoituksenmukaisella tavalla hoidon kokonaisuuden ja eri ammattiryhmien osaamisen näkökulmasta. Esimerkiksi on luotu hoitajavastaanottoa, joka perustuu työskentelyyn moniammatillisissa tiimeissä ja monialaisissa verkostoissa.

Tarkastuskertomuksessa todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuollolle asetettujen säästöavoitteiden toteutuminen edellyttäisi merkittäviä muutoksia työnjaossa, erityisesti terveydenhuollossa. Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää tarkastusvirastoa esittämään suosituksia myös terveydenhuollon työnjaon kehittämisestä, mikäli tarkastusta varten kerätty aineisto antaa siihen mahdollisuuden.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy tarkastusviraston näkemykseen siitä, että sosiaali- ja terveysministeriön ohjausvastuun alansa toiminnasta tulisi olla vahvempi. Valmistelussa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen yhteydessä onkin tarkoituksena vahvistaa sosiaali- ja terveysministeriön mahdollisuuksia ohjata palvelujärjestelmän toimintaa nykyistä paremmin. Tässä yhteydessä on tarkoitus luoda myös henkilöstön käyttöön liittyviä ohjausmekanismeja.

Kansliapäällikkö

Päivi Sillanaukee

Sosiaalineuvos

Pirjo Sarvimäki

LIITTEET

Tarkastuskertomusluonnos: Työnjaon kehittäminen sosiaali- ja terveydenhuollossa

JAKELU

Perhe - ja peruspalveluministeri Juha Rehula
Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Mäntylä

Sosiaali- ja terveysministeriön osastot

